

ทำไมฉันถึง?

โดย

เชครีฎอ อะหมัด สมะดี

อะมานะฮ์คืออะไร

สารบัญ

อะมานะฮ์คืออะไร

“อะมานะฮ์” และ “อีมาน”

1. อะมานะฮ์ในหน้าที่ต่อพระผู้เป็นเจ้า
2. อะมานะฮ์ในหน้าที่ต่อศาสนทูตของพระองค์
3. อะมานะฮ์ต่อศาสนา
4. อะมานะฮ์ต่อตนเอง
5. อะมานะฮ์ต่อสังคมโดยทั่วไป

؟ مَا الْأَمَانَةُ

อะมานะฮ์คืออะไร

ในภาษาและวัฒนธรรมต่าง ๆ นั้น การให้นิยาม คำศัพท์ที่เกี่ยวกับจริยธรรมย่อมจะมีความแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนในคำว่า **อะมานะฮ์** (أَمَانَةُ) ซึ่งแม้กระทั่งในภาษาอาหรับก็มีหลาย ความหมาย แล้วแต่ทำนองการใช้คำหรือที่มาของ คำศัพท์

คำว่า **อะมานะฮ์** ในภาษาอาหรับนักวิชาการ มักจะแปลว่า “ความซื่อสัตย์” แต่โดยที่คำว่า **อะมานะฮ์** นั้นมีข้อเกี่ยวพันกับจริยธรรมอิสลาม พร้อมกับ บทบัญญัติที่สั่งใช้ให้มุอิมินปฏิบัติอะมานะฮ์ จึงทำให้ ความหมายของอะมานะฮ์ในทัศนะอัลอิสลามกว้างกว่า คำว่า “ความซื่อสัตย์” ฉะนั้น เมื่อจะศึกษาความหมาย ของ **อัลอะมานะฮ์** จึงต้องพูดถึงอะมานะฮ์ในแง่ที่เป็น

มารยาท และเป็นคุณลักษณะของผู้ศรัทธาด้วย

หากเราจะให้นิยาม อะมานะฮฺ ว่าหมายถึงความซื่อสัตย์อย่างเดียว ก็จะมีปัญหาในการพิสูจน์บุคคลว่ามีอะมานะฮฺหรือไม่ เพราะความซื่อสัตย์เป็นมารยาทที่มนุษย์จะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายและความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงความซื่อสัตย์ระหว่างมนุษย์กับพระผู้เป็นเจ้า อันเป็นสภาพปกติของวัฒนธรรมที่ไม่เชื่อในพระผู้เป็นเจ้าที่มีการใช้คำว่า “ผู้ซื่อสัตย์” แม้กระทั่งกับบุคคลที่เนรคุณอัลลอฮฺ ﷻ อีกแง่หนึ่งคือ มนุษย์ที่ศรัทธาในอัลลอฮฺและวันปรโลก แต่มารยาทของเขาไม่สอดคล้องกับหลักเชื่อมั่นที่มีอยู่ในหัวใจ จึงเรียกบุคคลเหล่านี้ว่าเป็นผู้ความซื่อสัตย์(อะมานะฮฺ)ในด้านอีมานแต่ไม่มีความซื่อสัตย์ในด้านจริยธรรม(กับมนุษย์)

ด้วยมุมมองที่นำเสนอข้างต้น เราจึงต้องมีมาตรฐานในการศึกษาคำว่า อัลอะมานะฮฺ โดยนำข้อมูลจากอัลกุรอานและจากซุนนะฮฺของท่านนะบีมุฮัมมัด

มัด มาเป็นกรอบที่จะชี้แนะความหมายที่ถูกต้องของ อะมานะฮฺ และในหนังสือเล่มนี้เราจะพยายามสรุปความหมายของ อัลอะมานะฮฺ สำหรับผู้ศรัทธา โดยมีข้อเกี่ยวพันกับจริยธรรมและบทบัญญัติอัลอิสลาม และให้ความสำคัญในภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี เพื่อให้ข้อมูลที่ผู้อ่านจะได้รับจากหนังสือเล่มนี้เป็นเนื้อหาอันมีค่าในชีวิตของมุสลิม ซึ่งผู้อ่านสามารถจะนำไปใช้ในการพัฒนาจิตใจ จริยธรรม และจิตสำนึก ให้บรรลุความโปรดปรานและชัยชนะทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

اَلْاَمَانَةُ وَالْاِيْمَانُ

“อะมานะฮฺ” และ “อีมาน”

มนุษย์มีภารกิจที่ยิ่งใหญ่ในชีวิต คือการศรัทธา ในพระผู้เป็นเจ้า การเชื่อฟังและปฏิบัติตามพระบัญชาของพระองค์อย่างเคร่งครัด ซึ่งเป็นลักษณะของบ่าวของอัลลอฮฺ ที่ได้รับคำสรรเสริญ ณ อัลกุรอาน ดังที่

พระองค์ตรัสไว้ในซูเราะฮ์อ์ซซุมัร อายะฮ์ที่ 17-18 ว่า

﴿ فَبَشِّرْ عِبَادِ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ

الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَبَابِ ﴾

ความว่า “ดังนั้น เจ้าจงแจ้งข่าวดีแก่ปวงบ่าวของข้า บรรดาผู้ที่
สดับฟังคำกล่าว แล้วปฏิบัติตามที่ดีที่สุดของมัน คนเหล่านี้ คือ
บรรดาผู้ที่อัลลอฮ์ทรงชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่พวกเขา และ
คนเหล่านี้พวกเขาคือผู้ที่มีสติปัญญาใคร่ครวญ”

และในซูเราะฮ์อัลอะฮฺซาบ อายะฮ์ที่ 36 อัลลอฮ์ ﷻ
ตรัสไว้ว่า

﴿ وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مِؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ

يَكُونُوا لَهُمُ الْخَيْرَ مِنْ أَمْرِهِمْ

﴿ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا ﴾

ความว่า “ไม่บังควรแก่ผู้ศรัทธาชายและผู้ศรัทธาหญิง เมื่อ
อัลลอฮ์และร่อซูลของพระองค์ได้กำหนดกิจการใดแล้ว(คือเมื่อ
อัลลอฮ์และร่อซูลของพระองค์ใช้ให้กระทำการหนึ่งสิ่งใด) สำหรับ
พวกเขาไม่มีทางเลือกในเรื่องของพวกเขา และผู้ใดไม่เชื่อ

ฟังอัลลอฮ์และร่อซูลของพระองค์แล้ว แน่نون เขาได้หลงผิดอย่างชัดเจน”

ด้วยคำสั่งสอนนี้ เราต้องเข้าใจว่ามนุษย์ในฐานะที่เป็นบ่าวของอัลลอฮ์ ﷻ ต้องมีความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบในการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักเชอมีน ซึ่งเป็น อะมานะฮ์ อันใหญ่หลวง และเป็นภารกิจยิ่งใหญ่ที่มนุษย์ต้องปฏิบัติ นั่นก็คือ การนับถือศาสนาอันเป็นสัจธรรมจากพระผู้เป็นเจ้า พร้อมทั้งปฏิบัติตามคำบัญชาของพระองค์อย่างเคร่งครัดดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงบัญชาไว้ในซูเราะฮ์อัลอะหฺซาบ อายะฮ์ที่ 72 ว่า

﴿ إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ
إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴾

ความว่า “แท้จริง เราได้เสนอ อัลอะมานะฮ์ (คือบทบัญญัติต่าง ๆ ทางศาสนาทั้งข้อใช้และข้อห้าม) แก่ชั้นฟ้าทั้งหลาย และ

แผ่นดิน และขุนเขาทั้งหลาย แต่พวกมันปฏิเสธการแบกรับมัน และกลัวต่อมัน (คือภาระอันหนักอึ้ง) แต่มนุษย์ต่างหากได้แบกรับมัน แท้จริงเขา(มนุษย์)เป็นผู้ธรรมมงามอย่างยิ่ง”

อายะฮฺนี้แสดงถึงความยิ่งใหญ่ของ อะมานะฮฺ และชี้ถึงกรอบอันกว้างขวางของ อะมานะฮฺ ซึ่งทำให้เราตระหนักว่า เบื้องต้นของอะมานะฮฺ คือการศรัทธาในพระผู้อภิบาล และการเชื่อฟังพระบัญญัติของพระองค์ ดังนั้น การที่จะให้นิยาม อะมานะฮฺ โดยเกี่ยวพันกับการทำหน้าที่หรือทำงานอย่างสุจริตในกิจกรรมของโลกนี้เท่านั้น ก็เป็นความเข้าใจที่ไม่สอดคล้องกับกรอบความหมายของ อะมานะฮฺ ดังที่มีระบุในอัลกุรอาน ดังนั้น เป็นความจำเป็นที่ต้องศึกษากรอบแห่ง อะมานะฮฺ ตามที่มีในบทบัญญัติต่างๆ จึงขอแบ่งเรื่อง อะมานะฮฺ เป็น 5 ประการ

1. อะมานะฮฺในหน้าที่ต่อพระผู้เป็นเจ้า
2. อะมานะฮฺในหน้าที่ต่อศาสนทูตของพระองค์

3. อะมานะฮ์ต่อศาสนา
4. อะมานะฮ์ต่อตนเอง
5. อะมานะฮ์ต่อสังคมโดยทั่วไป

หากมุสลิมทุกคน สามารถปฏิบัติอะมานะฮ์ให้ครอบคลุม 5 ประการดังกล่าว ย่อมจะเป็นบุคคลที่มีอะมานะฮ์ และอยู่ในกลุ่มชนที่มีลักษณะอะมานะฮ์ซึ่งเป็นกลุ่มชนที่ได้รับเกียรติ ได้รับการสรรเสริญจากอัลกุรอาน และจากหะดีษของท่านนะบี ﷺ หลายบท นอกจากนี้สำหรับอะมานะฮ์แล้วเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องได้รับการรักษา ค้ำครองและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มิใช่คำชมเชยหรือตำแหน่งที่สังคมจะแต่งตั้งให้ มุสลิมทุกคนมีภารกิจอันสำคัญที่จะต้องทบทวนพิจารณาลักษณะอะมานะฮ์ของตนเอง และพยายามเพิ่มเติมคุณลักษณะอันดีงามแห่งอะมานะฮ์ในทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ดังที่เราจะประจักษ์ในอรรถาธิบายต่อไปนี้

الْأَمَانَةُ تَجَاهَ اللَّهِ

1. อะมานะฮฺต่อพระผู้เป็นเจ้า

ประการนี้เป็นพื้นฐานแห่งอะมานะฮฺ ซึ่งมนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องตระหนักในหน้าที่ของเขาต่อพระผู้อภิบาล ผู้ทรงสร้างมนุษย์และจักรวาลทั้งปวง ในฐานะที่มนุษย์เป็นบ่าวของอัลลอฮฺ ﷻ จำเป็นต้องซาบซึ่งในภารกิจแห่งความเป็นบ่าว นั่นคือการเคารพภักดี(อิบาดะฮฺ)ต่อพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ อย่างสมำเสมอ อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ว่า

﴿وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ

وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ فَاِنَّ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا﴾

ความว่า “และแท้จริงเราได้สั่งเสียไว้แก่บรรดาผู้ที่ได้รับคัมภีร์ ก่อนจากพวกเจ้าและพวกเจ้าด้วยว่าจงยำเกรงอัลลอฮฺเถิด และ

หากพวกเจ้าปฏิเสธศรัทธา แท้จริงสิ่งที่อยู่ในชั้นฟ้าและสิ่งที่อยู่ในแผ่นดินนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮ์ และอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงมั่งมี ผู้ทรงได้รับการสรรเสริญ” (อัน นิซาอฺ 131)

และพระองค์ตรัสไว้อีกว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ ﴾

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงอย่าทูลเท็จต่ออัลลอฮ์และร่อซูล” (อัลอัมฟาฬ 27)

อายตข้างต้นทำให้เราเข้าใจว่า มนุษย์ทุกคนมีหน้าที่ต้องศรัทธาและยำเกรงต่ออัลลอฮ์ ﷻ โดยต้องปฏิบัติตามพระบัญชาของพระองค์อย่างเคร่งครัด และการฝ่าฝืนพระบัญชาของอัลลอฮ์ ถือว่าเป็นการทูลเท็จต่อพระองค์ หมายถึง ไม่รักษาอะมานะฮฺ(หน้าที่)ต่อพระองค์ ซึ่งอะมานะฮฺต่อพระองค์อัลลอฮ์ที่มนุษย์ทุกคนต้องรักษาไว้ นั้น แบ่งได้เป็น 3 ส่วน

1) อะมานะฮฺแห่งความศรัทธา : หมายถึง ต้องศรัทธาตามหลักเชื่อมั่นที่มาจากอัลลอฮ์ ﷻ โดยต้องเชื่อ

ในรูกุนอีมานต่าง ๆ และเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องอีมาน ตามที่มีอยู่ในอัลกุรอานและซุนนะฮฺของท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ โดยไม่อนุญาตให้ออกนอกกรอบนี้ ซึ่งการละเมิด กรอบอีมานดังกล่าว ถือเป็นการทุจริตต่ออะมานะฮฺแห่ง ความศรัทธา เนื่องจากว่าเรื่องอีมานนั้นมีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และรอบคอบอยู่แล้ว ไม่มีใครมีสิทธิที่จะนำเสนอ เรื่องราวเกี่ยวกับอีมานโดยปราศจากหลักฐานแห่งกิตา บุลลอฮฺและซุนนะฮฺของท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ หนึ่ง หลักอีมานนั้นเปรียบเสมือนความเชื่อที่พระองค์อัลลอฮฺทรงฝาก ไว้แก่บรรดาผู้ศรัทธาให้เชื่อมั่น ปฏิบัติตาม เผยแผ่ และ ต่อสู้ในหนทางนั้น ตราบใดที่มุอฺมินไม่บิดเบือนหลักอีมาน ไม่ละเมิดขอบเขตแห่งความศรัทธา โดยนำแนว ปรัชญาหรือความคิดของมนุษย์ใดๆ หรือลัทธิแห่ง ศาสนาอื่นๆ มาปะปนกับหลักอีมานของศาสนาอิสลาม ก็ ถือว่าเป็นมุอฺมินที่ได้รับการรักษาอะมานะฮฺแห่งอีมานแล้ว

2) อะมานะฮฺแห่งการทำอิบาเดฮฺที่จำเป็นต้อง ปฏิบัติ (ฟัรฎู) : มุอฺมินอยู่ในโลกนี้โดยต้องประกาศว่า

ตนมีภารกิจอันจำเป็นต่อพระผู้เป็นเจ้า จึงต้องแสดงการ
สวามิภักดิ์ต่อพระองค์ โดยเฉพาะในสิ่งที่พระองค์ทรงสั่ง
ใช้ให้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งการปฏิบัติระดับนี้ถือเป็น
พื้นฐานแห่งหน้าที่ที่มุอิมินทุกคนต้องกระทำ เช่น การ
ละหมาดฟัรฎู 5 เวลา การถือศีลอดเดือนรอมฎอน การ
บริจาคซะกาตอันเป็นวาญิบสำหรับผู้มีฐานะ การ
ประกอบพิธีฮัจญ์สำหรับผู้มีความสามารถ สี่ประการ
ดังกล่าวถือเป็นรูกุนแห่งศาสนาอิสลามที่มุอิมินทุกคน
ต้องปฏิบัติเพื่อ เป็นการยืนยันว่าตนเองมีศาสนามีความ
รับผิดชอบต่อพระผู้เป็นเจ้า และขอบกพร่องในรูกุน
ต่างๆดังกล่าวย่อมจะกระทบต่อหลักการศาสนา ซึ่งจะมี
ผลกระทบต่ออะมานะฮฺของตนเองด้วย เพราะเป็นไป
ไม่ได้สำหรับมุสลิมที่จะรักษาอะมานะฮฺ(ของฝาก)ของ
มนุษย์อย่างสุจริต แต่เมื่อถึงเรื่องอะมานะฮฺแห่งพระผู้
เป็นเจ้า(การละหมาดที่อัลลอฮฺทรงฝากไว้ให้ปฏิบัติ) เขา
กลับทุจริตต่อหน้าที่นี้อย่างไม่รู้สึกรู้สีกตัว จึงเป็นความ
บิดพลิ้วที่มุสลิมทุกคนจะต้องทบทวนตนเอง ถึงแม้ว่า

สังคมจะยกย่องเราก็คตาม เราต้องคำนึงถึงสภาพอีมาน และการทำหน้าที่ของเราต่อพระผู้เป็นเจ้าเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการยืนยันหยัดในชั้นพื้นฐานแห่งการมีอะมานะฮฺ

อัลลอฮฺตรัสถึงบรรดาผู้สับปลับบิดพลิ้วไว้ว่า

﴿وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا

يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا﴾

ความว่า “และเมื่อพวกเขาลุกขึ้นไปละหมาด พวกเขาก็ลุกขึ้นในสภาพเกียจคร้าน โดยให้ผู้คนเห็นเท่านั้น และพวกเขาจะไม่กล่าวรำลึกถึงอัลลอฮฺ นอกจากเพียงเล็กน้อยเท่านั้น” (อันนิซาอฺ 142)

จากอายะฮฺนี้จะเห็นว่า การรักษาอะมานะฮฺในการปฏิบัติศาสนกิจเป็นเรื่องลำบากสำหรับผู้สับปลับ(มุนาฟิก) เพราะการรักษาอิบาตะฮฺจะทำให้พวกเขาลำบากใจ เนื่องจากพวกมุนาฟิกไม่มีความปรารถนาดีต่อพระผู้เป็นเจ้า แม้กระทั่งการลุกขึ้นไปละหมาดก็เป็นสิ่งที่เขาเกียจคร้าน และท่านนะบี ﷺ ก็กล่าวถึงลักษณะผู้สับปลับว่าเป็นผู้ที่รู้สึกว่าการละหมาดซุบฮฺและละหมาดอิชาอฺเป็น

ภารกิจอันยากลำบากสำหรับพวกเขา ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะไม่ปรากฏกับบรรดาผู้ศรัทธาที่รักษาอะมานะฮ์ในการปฏิบัติอิบาดะฮ์ แต่จะเห็นว่าการรักษาอะมานะฮ์ในการทำอิบาดะฮ์นั้น เป็น สิ่งที่จะสร้างความสุขให้แก่ผู้ศรัทธา และจะเป็นความเมตตา ความสงบสุข และความจำเริญสำหรับชีวิตของพวกเขา

อนึ่ง การรักษาอะมานะฮ์ในการปฏิบัติอิบาดะฮ์นั้น มิใช่เพียงรักษาจำนวนหรือการกระทำโดยปราศจากคุณภาพและความสวยงามแห่งการปฏิบัติอิบาดะฮ์ เสมือนว่าเป็นภารกิจที่ต้องการปฏิบัติให้พ้นไปเท่านั้น ท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ ถือว่าบุคคลที่ละหมาดโดยไม่มี ความสงบ นอบน้อม และไม่มีสมาธิ นั้น เปรียบเสมือน ขโมยที่ทรยศทรัพย์สินผู้อื่น จึงเรียกคนที่ไม่ได้ละหมาดอย่างสมบูรณ์แบบว่า เป็นผู้ทรยศต่ออะมานะฮ์แห่งการ ทำอิบาดะฮ์ อันเป็นลักษณะที่ต้องแก้ไข โดยเฉพาะในอิบาดะฮ์ที่เป็นวาฮิบ เพื่อจัดข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้ การปฏิบัติอิบาดะฮ์มีลักษณะสวยงาม หากมีข้อบกพร่อง

เกิดขึ้นในการปฏิบัติอิบาดะฮฺภาคฟัรฎู ก็จำเป็นต้อง
รักษาอะมานะฮฺในขั้นต่อไป เพื่อเป็นการชดเชย
(ทดแทน)ข้อบกพร่องดังกล่าว

**3) อะมานะฮฺแห่งการทำอิบาดะฮฺที่ชอบให้
กระทำ :** เป็นอิบาดะฮฺที่ศาสนาไม่บังคับให้ปฏิบัติ
เพียงแต่เรียกร้องเชิญชวนให้ผู้ศรัทธาปฏิบัติอิบาดะฮฺ
ดังกล่าวด้วยความสมัครใจ แต่เป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจ
เข้าใจว่าการปฏิบัติอิบาดะฮฺที่เป็นซุนนะฮฺ(ไม่จำเป็นต้อง
กระทำ)นี้จะละทิ้งอย่างเด็ดขาดมิได้ เพราะการละทิ้งซุน
นะฮฺอย่างเด็ดขาด เสมือนเป็นการไม่เอาใจใส่ต่อคำ
เรียกร้องหรือบทบัญญัติของศาสนา ถึงแม้ว่าจะมิใช่
ข้อบังคับก็ตาม ท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวไว้ว่า

(مَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي)

ความว่า “ผู้ใดที่ละทิ้งแนวทางของฉัน ไม่ใช่พวกของฉัน”

แนวทางของท่านนะบีก็มีทั้งวาฮิบและซุนนะฮฺ
ซึ่งอิบาดะฮฺวาฮิบนั้นไม่อนุญาตให้ละทิ้งเป็นอันขาด

สำหรับอิบาดะฮ์ที่เป็นซุนนะฮ์นั้นอนุญาตให้ละเว้นบ้าง แต่การละทิ้งซุนนะฮ์อย่างเด็ดขาดนั้นถือเป็นความผิด เช่นเดียวกัน โดยทั่วไปการปฏิบัติอิบาดะฮ์ฟัรฎูย่อมมี ข้อบกพร่องอยู่แล้ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง รักษาอะมานะฮ์ในการปฏิบัติสิ่งที่เป็นซุนนะฮ์ เพื่อเป็นการชดเชย ปรับปรุง และเสริมแต่งการปฏิบัติวายิบ

นั่นคือเคล็ดลับในการที่ศาสนบัญญัติได้แบ่งภารกิจของผู้ศรัทธา ในการเคารพภักดีต่อพระผู้เป็นเจ้า ให้มีทั้งสองอย่าง คือทั้งวายิบและซุนนะฮ์ เมื่อบกพร่อง ในการปฏิบัติวายิบ ก็จะมีทางแก้ไขปรับปรุงด้วยการ ปฏิบัติซุนนะฮ์ จึงเป็นสาเหตุที่จะทำให้บ่าวของอัลลอฮ์ อยู่ใกล้ชิดกับพระองค์ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ในหะดีษกุด ชีฮฺว่า “และบ่าวของข้าจะรักษาการปฏิบัตินะวาฟิล (สิ่งที่ไม่ใช่ วายิบ) จนกระทั่งข้าจะรักเขา และเมื่อข้ารักเขาแล้ว ข้าก็จะเป็น ดวงตาของเขา หูของเขา มือที่ใช้สัมผัสของเขา เท้าที่ใช้เดินของ เขา และเมื่อเขาเรียกร้องขอพรข้า ข้าก็จะตอบรับเขา และเมื่อ เขาขอความคุ้มครองจากข้า ข้าก็จะคุ้มครองเขา”

จึงขอสรุป อะมานะฮฺต่อพระผู้เป็นเจ้า ในวาระ
ดังต่อไปนี้

1) ให้เอกภาพแต่อัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งเป็นเอกสิทธิ์
ของพระองค์ อันเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของมุสลิม
และเป็นอะมานะฮฺอันยิ่งใหญ่ที่ต้องยืนหยัดตลอดชีวิต

2) ปฏิบัติตามพระบัญชาของพระผู้เป็นเจ้าในทุก
ประการอย่างเคร่งครัด

3) ขยันปฏิบัติหน้าที่ในการทำอิบาดะฮฺทุกชนิด
ด้วยความภูมิใจในความเป็นบ่าวที่รับใช้ และถวายเป็น
ทรัพย์สินให้แก่พระองค์

4) แสวงหาความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของ
พระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งเป็นวิถีทางที่จะทำให้มุสลิมยิ่ง
ใกล้ชิดกับพระองค์มากยิ่งขึ้น

5) ให้เกียรติ เคารพ และเผยแพร่พระมหา
คัมภีร์อัลกุรอาน อันเป็นวิธีสื่อสารระหว่างมนุษย์กับพระ
ผู้เป็นเจ้า จึงเป็นอะมานะฮฺที่ต้องอ่าน ท่องจำ ปฏิบัติ
ดัดสัน และเรียกร้องสู่หนทางของอัลกุรอาน

6) รำลึกถึงอัลลอฮฺ ﷻ อย่างสม่ำเสมอ ด้วยการสรรเสริญพระองค์ ขอพรต่อพระองค์ และถวายเป็นมัสอิบาตะต่างๆ แต่พระองค์

7) แสวงหาทุกวิถีทางที่ทำให้ชีวิตมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นตัวอย่างแห่งบ่าวของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ถูกใช้ให้บูรณะโลกนี้ด้วยความดี และดำรงชีวิตโดยให้ศาสนาของพระองค์เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิต

الْأَمَانَةُ تَجَاهَ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

2. อะมานะฮ์ต่อศาสนทูตของอัลลอฮ์ ﷺ

สำหรับผู้ศรัทธาแล้ว ไม่มีใครที่เป็นผู้นำในการปฏิบัติศาสนกิจและกิจกรรมในชีวิตของพวกเขา เหนือกว่าท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ ซึ่งเป็นผู้ที่นำบรรดาผู้ศรัทธาสู่แนวทางอันถูกต้อง ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ว่า

﴿وَأِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ صِرَاطِ اللَّهِ﴾

ความว่า “และแท้จริง เจ้าจะเป็นผู้แนะนำสู่ทางอันเที่ยงธรรมอย่างแน่นอน คือทางของอัลลอฮ์” (อัลซุรรอ 52-53)

ชีวิตของท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ นั้นเป็นแบบฉบับสำหรับผู้ที่จะปฏิบัติตามพระบัญชาของอัลลอฮ์ ﷻ อย่างถูกต้อง จึงไม่มีวิถีทางอื่นที่มุอฺมินจะประสบกับการยอมรับต่อการปฏิบัติศาสนกิจหรือการดำเนินชีวิตของเขา เว้นแต่ต้องอยู่ในกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานแห่ง

บทบัญญัติที่ท่านนะบี ﷺ ได้ชี้แนะไว้ ดังนั้นจึงเป็นภารกิจสำหรับมุอฺมินทุกคนต่อท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ ที่ต้องรักษาแนวทางของท่าน 3 ประการด้วยกัน คือ

1) การศึกษาซุนนะฮฺของท่านนะบี ﷺ อย่างกว้างขวาง โดยสำรวจบทหะดีษของท่านเพื่อแสวงหาความถูกต้องในบทหะดีษต่างๆ และคัดเลือกบทหะดีษที่ได้รับการยืนยันจากบรรดานักปราชญ์ว่าเป็นคำพูดจริง ๆ ของท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ มิใช่คำปรีชญาที่ถูกอ้างถึงนะบีจากเหล่านักรายงานต่าง ๆ และเป็นอะมานะฮฺที่สำคัญสำหรับผู้ที่ต้องหลีกเลี่ยงการใช้หะดีษฏออีฟ(สายสืบอ่อนแอ)หรือเมาะฎูวะ(คำพูดที่ถูกอ้างอิงถึงท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ โดยปราศจากสายสืบที่ถูกต้อง) ท่านนะบี ﷺ ได้กล่าวว่า

(مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ)

ความว่า “ใครที่กล่าวเท็จโดยอ้างถึงฉัน จงเตรียมที่นั่งสำหรับเขาในนรก” (บันทึกโดยบุคอรี)

2) การให้ความเคารพแก่ท่านนะบี ﷺ ทั้งในชีวิตและหลังชีวิตของท่าน ซึ่งมีคำสั่งสอนในซูเราะฮ์อัลฟัตฮฺ อายะฮ์ที่ 9 ว่า “เพื่อให้พวกเจ้าศรัทธาต่ออัลลอฮ์และรอซูลของพระองค์ และให้ความช่วยเหลือเขา (รอซูล) และยกย่องให้เกียรติเขา(รอซูล) และแซ่ซ้องสดุดีพระองค์ทั้งในยามเช้าและยามเย็น” และในซูเราะฮ์อัลอะอรอฟ อายะฮ์ที่ 157 อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ว่า “ดังนั้น บรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขา และช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่างที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้ว ชนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่ประสบความสำเร็จ”

การให้ความเคารพแก่ท่านนะบี ﷺ มีหลายรูปแบบที่ต้องปฏิบัติ อาทิเช่น

2.1) การสดุดี(ต่อละวาต)ท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ เมื่อมีการเอ่ยชื่อท่าน อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ในซูเราะฮ์อัลอะหฺซาบ อายะฮ์ที่ 56 ว่า “แท้จริงอัลลอฮ์และมะลาอิกะฮ์ของพระองค์ประสาทพรแก่ะนะบี ไอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย

! พวกเจ้าจงประสาทพรให้เขา และกล่าวทักทายเขาโดยคารวะ”
และท่านนะบี ﷺ ได้กล่าวว่า

(الْبَخِيلُ مَنْ ذَكَرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ)

ความว่า “ผู้ตระหนี่ถี่เหนียวคือเมื่อชื่อฉันถูกกล่าว ณ ที่เขา
เขาจะไม่สวดดีฉัน” (บันทึกโดยอิมามอะหมัด ตีรมีซีฮฺ และนะซาอีย์)

2.2) การให้เกียรติคำสั่งสอนของท่านนะบี
มุฮัมมัด ﷺ โดยไม่ล้าหน้าท่านด้วยการนำทัศนะของ
ผู้อื่นมาบล้างคำชี้ขาดของท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ ดังที่
พระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ว่า “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย พวก
เจ้าอย่าได้ล้าหน้า(ในการกระทำใดๆ) เมื่ออยู่ต่อหน้าอัลลอฮฺและ
รอซูลของพระองค์ พวกเจ้าจงยำเกรง อัลลอฮฺเถิด แท้จริงอัลลอ
ฮฺนั้นเป็นผู้ทรงได้ยิน ผู้ทรงรอบรู้” (อัลหุญรอต 1) ดังนั้น ไม่
บังควรสำหรับผู้ศรัทธาที่จะยึดมีชฮับใดๆ หรือทัศนะของ
ผู้รู้คนหนึ่งคนใดที่ไม่มีคำสั่งสอนของท่านนะบีมุฮัมมัด
ﷺ เป็นหลักฐานสนับสนุนทัศนะนั้นๆ ดังกล่าวนี้เป็น
คำสั่งเสียของบรรดาอิมามมัชฮับต่างๆ จึงมีคำปรัชญาที่

ถูกระบุในตำรานิติศาสตร์อิสลามจากนักปราชญ์ของแต่ ละมัซฮับซึ่งมีใจความว่า “หากว่าหะดีษบทหนึ่งบทใด เป็นหะดีษต่อเฮียะฮุนั้นก็คือมัซฮับของฉัน และการ สนับสนุนคำสั่งสอนของท่านนะบีนั้น มิใช่อื่นใดนอกจาก เป็นการสนับสนุนศาสนานั่นเอง ดังนั้นจึงเป็นจุดยืนอัน มั่นคงสำหรับผู้ศรัทธาที่เคารพท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ ต้อง นำคำสั่งสอนของท่านมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ถึงแม้ว่า คำสั่งสอนนั้นจะค้านกับประเพณี คำสั่งสอนของ บรรพบุรุษ หรือทัศนนะของมัซฮับใดๆก็ตาม”

2.3) การให้เกียรติตำแหน่งความเป็นนะบี ซึ่ง จะทำให้เรามีหน้าที่ในการปกป้องความศักดิ์สิทธิ์ของ ตำแหน่งของท่าน อันเป็นภารกิจที่ประเสริฐของบรรดาผู้ ศรัทธาในการอนุรักษ์ความเป็นร่อซูลอันมีเกียรติของ ท่าน โดยไม่กระทำและไม่อนุญาตให้ผู้อื่นกระทำการที่ เป็นการเยาะเย้ย ดูหมิ่น หรือละเมิดศักดิ์ศรีของท่าน และ บรรดานักปราชญ์ในประชาชาติอัลอิสลามทุกสมัยมีมติ เอกฉันท์(อิญมาอฺ)ว่า *ใครก็ตามที่ละเมิดตำแหน่งท่านนะบี*

มุฮัมมัด ﷺ ด้วยวาจาหรือพฤติกรรมก็ถือว่าตักศาสนา(เป็นมูรตัด)

เมื่อศตวรรษที่ 7 อีจเราะฮ์ศักราช มีผู้ประณามท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ ด้วยคำหยาบคาย ท่านอิมามอิบน์ฮุฎัยมียะฮ์ได้วินิจฉัยพฤติกรรมดังกล่าว ในทัศนะอัลอิสลามและตามความเห็นของมัซฮับต่างๆ และได้สรุปว่าการประณามท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ เป็นการละเมิดพระบัญชาของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ใช้ให้ผู้ศรัทธาจงรักภักดีต่อท่าน ดังนั้น จึงเป็นความเหมาะสมสำหรับผู้ประณามท่านนะบี ﷺ ที่จะต้องถูกประหารชีวิต ซึ่งท่านอิมามอิบน์ฮุฎัยมียะฮ์ได้บันทึกคำชี้ขาดดังกล่าวด้วยหลักฐานและข้อวินิจฉัยต่างๆที่เกี่ยวข้องไว้ในหนังสือเล่มใหญ่เรียกว่า “อัศศอริมุล มัสลูล อะลา ซาติมีร่อซูล”

3) การอนุรักษ์ เผยแผ่ และปกป้องแนวทางของท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ ในฐานะที่มุสลิมทุกคนเป็นผู้ตามท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ จึงถือเป็นอะมานะฮ์และภารกิจ

สำคัญยิ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดต่อซุนนะฮฺของท่าน
นั่นก็คือการนำสัจธรรมจากซุนนะฮฺของท่านนะบี ﷺ ไป
เผยแพร่ พร้อมทั้งปลงล้างอุตริกรรมและความเท็จ ด้วย
คำสั่งสอนของท่าน และให้คำสั่งสอนของท่าน
เปรียบเสมือนธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดที่จะปกครอง
ชีวิตของมุสลิมทุกคน โดยเป็นคำชี้ขาดตัดสินและ
พิพากษาทุกปัญหาและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม
มุสลิม ดังที่มีพระดำรัสจากพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ว่า

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾

ความว่า “มิใช่เช่นนั้นดอก ข้าขอสาบานด้วยพระเจ้าของเจ้าว่า
เขาเหล่านั้นจะยังไม่ศรัทธาจนกว่าพวกเขาจะให้เจ้าตัดสินในสิ่ง
ที่ขัดแย้งกันระหว่างพวกเขา แล้วพวกเขาไม่พบความคับใจใดๆ
ในจิตใจของพวกเขาจากสิ่งที่เจ้าได้ตัดสินไป และพวกเขายอม
จำนนโดยดุษฎี” (อันนิซาอฺ 65)

الْأَمَانَةُ تَجَاهَ دِينِ الْإِسْلَامِ

3. อะมานะฮฺต่อศาสนา

มุสลิมทุกคนต้องแสวงหาเกียรติยศจากการเผยแผ่ และสนับสนุนอัลอิสลาม ซึ่งเป็นอะมานะฮฺอันใหญ่หลวง ที่ผู้ศรัทธาต้องรักษาไว้ โดยไม่มีทางเลือกว่าจะละทิ้งหรือ ปลดปล่อยกิจกรรมของศาสนา เพราะอัลลอฮฺ ﷻ ได้ ทรงมอบหมายหน้าที่นี้ไว้แก่ประชาชาติอัลอิสลาม ตราบใดที่เราไม่ปฏิบัติหน้าที่นี้อย่างถูกต้อง เราก็คจะถูกเปลี่ยนให้ผู้อื่นมาทำหน้าที่แทนเรา ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรง ตักเตือนผู้ศรัทธาไว้มีความว่า “และถ้าพวกเจ้าผินหลังออก พระองค์ก็จะทรงเปลี่ยนหมู่ชนอื่นแทนพวกเจ้า แล้วพวกเขา เหล่านั้นจะไม่ใช่เช่นพวกเจ้า” (มุฮัมมัด 38)

ท่านริบอีย อิบนุอามिर (رَبِيعُ بْنُ عَامِرٍ) ﷺ ได้ กล่าวว่

(اللَّهُ ابْتَعَثَنَا لِنُخْرِجَ الْعِبَادَ مِنْ عِبَادَةِ الْعِبَادِ إِلَى عِبَادَةِ رَبِّ)

العِبَادِ وَمِنْ جَوْرِ الْأَدْيَانِ إِلَىٰ عَدْلِ الْإِسْلَامِ

“อัลลอฮ์ทรงส่งเรา (หมายถึงประชาชาติอิสลาม) มาเพื่อนำประชาคมโลกออกจากการตั้งภาคีกับอัลลอฮ์ สู่การให้เอกภาพแด่พระองค์องค์เดียว และเพื่อนำประชาคมโลกออกจากความอธรรมแห่งศาสนาต่างๆ สู่ความยุติธรรมแห่งอิสลาม” นั่นคืออะมานะฮ์(ความรับผิดชอบ)ที่ต่อฮาบะฮ์ท่านนี้มีต่อศาสนา ทั้งๆที่ท่านเป็นสามัญชนที่ไม่มีตำแหน่งพิเศษหรือคำสั่งใช้เฉพาะสำหรับท่าน แต่ท่านมีความรับผิดชอบ ในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งในประชาชาติอัลอิสลาม

ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในโลกมุสลิมย่อมจะมาจากความบกพร่องในหน้าที่ที่มุสลิมทุกคนมีต่อศาสนาอิสลาม และถ้าหากว่าประชาชาติอัลอิสลามทั้งหมดอันมีจำนวนเกือบสองพันล้านคนได้ทำหน้าที่อย่างกระตือรือร้น และดิ้นรนต่อสู้ทำการญิฮาดเพื่อศาสนาแล้ว แน่แน่นอนตำแหน่งของประชาชาติอัลอิสลามคงจะอยู่ในแนวหน้าเช่นในอดีต แต่เป็นสภาพที่น่าเศร้าและเสียใจที่ประชาชาติอัลอิสลามถูกทำลายและถูกเหยียดหยามด้วย

น้ำมือของเรานั้นเอง ทั้งนี้ก็เพราะเรานั้นยังไม่ทำหน้าที่
ต่อศาสนาของเราด้วยความรับผิดชอบ

แท้จริง หากผู้หนึ่งผู้ใดได้พิจารณาพิเคราะห์ศาสนา
อย่างถ่องแท้แล้ว ก็จะต้องตระหนักดีว่าเขาถูกกำหนดมาให้
เป็นผู้ยึดมั่นเพื่อการเผยแผ่และเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และ
ถ้าจะใคร่ครวญให้ลึกซึ้งแล้วก็จะประจักษ์ยิ่งกว่า ผู้ใดที่
แสดงตนเป็นมุสลิมที่เคร่งครัด โดยปราศจากความ
รับผิดชอบต่อศาสนาของเขาแล้ว แท้จริงเขาก็มีลักษณะ
คล้ายคลึงกับนักบวชนักพรตที่จำศีลอยู่ในถ้ำ ทั้งๆที่เป็น
ที่ยอมรับกันแล้วว่าไม่มีนักบวชหรือนักพรตในศาสนา
อิสลาม

คำสั่งใช้ของพระผู้เป็นเจ้าในตอนเริ่มแรกของการ
ประทานอัลกุรอานลงมานั้นก็คือ การใช้ให้ประกาศ
ตักเตือน และเผยแผ่วะฮีย์แก่มวลมนุษยย์ ดังที่พระองค์
ตรัสไว้ในซูเราะฮ์อัลมุดดัสซिर ว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ . قُمْ فَأَنْذِرْ ﴾

ความว่า "โอ้ผู้หมกมุ่นอยู่เอ๋ย จงลุกขึ้นแล้วประกาศตักเตือน"

หลังจากนั้น อัลวะฮีย์ก็ได้ทยอยลงมาอย่างต่อเนื่อง โดยที่สิ่งที่ถูกประทานลงมานั้นมีตัวบทมากมายที่เป็นหลักฐานเกี่ยวกับวิชาฟิสิกส์ยุคอะวะฮฺ (ศิลปะในการเผยแผ่ศาสนา) ซึ่งประมวลไว้ด้วยคำสั่งใช้ที่ให้ความสนใจในเรื่องของการเผยแผ่อัลอิสลาม เช่นดำรัสของพระองค์ที่ว่า

﴿ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴾

ความว่า "ดังนั้นจงประกาศอย่างเปิดเผย ในสิ่งที่เจ้าถูกบัญชา และจงผินหลังให้พวกมุชริกีน" (อัลฮิจร 94)

﴿ قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ

اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴾

ความว่า "จงกล่าวเถิดมุฮัมมัด นี่คือแนวทางของฉัน ฉันเรียกร้องไปสู่อัลลอฮ์อย่างประจักษ์แจ้ง ทั้งตัวฉันและผู้ปฏิบัติตามฉัน และมหาบริสุทธิ์แห่งอัลลอฮ์ ฉันมิได้อยู่ในหมู่ผู้ตั้งภาคี" (ยูซุฟ 108)

﴿ ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ ﴾

﴿وَجَادِلْهُمْ بَالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾

ความว่า "จงเรียกร้องสู้แนวทางแห่งพระเจ้าของเจ้าโดยสุซุม และด้วยการตักเตือนที่ดี และจงโต้แย้งพวกเขาด้วยสิ่งที่ดีกว่า"

(อันนะฮล 125)

อัลอายาตดังกล่าว ได้ฉายภาพของมุสลิมนักเผยแผ่ที่ดำเนินตามแนวทางของท่านนะบี ﷺ แต่แท้จริงนั้นท่านนะบี ﷺ เป็นผู้เริ่มต้นให้ความสนใจและมีความห่วงใยในบุคลิกภาพของนักเผยแผ่ที่มีความวิตกกังวลในเรื่องของศาสนา บุคคลแรกที่ท่านนะบี ﷺ ได้เรียกร้องเชิญชวนให้เข้าสู่อิสลามก็คือ อะบูบักร อัศศิদ্ดีก رضي الله عنه อะบูบักรมิได้รีรอหรือมีความคิดที่จะหันเหจากความรับผิดชอบอันหนักอึ้งนี้แต่อย่างใด ทว่าเขาได้เคลื่อนไหวนับตั้งแต่วันแรกเพื่อเผยแผ่ศาสนานี้ จนกระทั่งเป็นที่ปรากฏว่าด้วยความพยายามในครั้งนั้น ได้มีบรรดาคณหนุ่มชั้นหัวหน้าของชาวกุเรซยอมเข้ารับอิสลามจำนวนถึง 6 คน นอกเหนือจากความพยายามของเขาที่จะปลดปล่อย บรรดาทาสที่ตอบรับศาสนาใหม่

จากการถูกหน่วงเหนี่ยวในการเป็นทาสอีกหลายคน
เป็นที่ประจักษ์แจ้งแล้วว่าการเคลื่อนไหวของ
บรรดาต่อฮาบะฮฺของท่านนะบี ﷺ ในดินแดนต่างๆ
หลังจากที่ท่านได้เสียชีวิตไปแล้ว เป็นหลักฐานยืนยันถึง
บุคลิกภาพซึ่งท่านนะบี ﷺ ได้หล่อหลอมและอบรมพวก
เขา ให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะแห่งการเคลื่อนไหวเพื่อ
ศาสนาที่ไม่รู้จักคำว่าหยุดนิ่งและการปิดบัง

ในการอธิบายความหมายดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ
ที่ว่า ﴿ يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ . قُمْ فَأَنْذِرْ ﴾ ความว่า "โอ้ผู้หมกมุ่น
อยู่เอ๋ย จงลุกขึ้นแล้วประกาศตักเตือน" นั้น ท่าน ชัยคุล
อิสลาม อิบน์อัยมียะฮฺ ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ กล่าวว่า เป็น
สิ่งจำเป็นแก่ประชาชาติที่จะต้องประกาศและเผยแพร่สิ่งที่
ถูกประทานลงมายังท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ และจะต้องทำ
หน้าที่ตักเตือนดังที่ท่านได้ประกาศตักเตือน เพราะอัลลอ
ฮฺ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ

﴿وَلْيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾

ความว่า ..ทำไมแต่ละกลุ่มในหมู่พวกเขาจึงไม่ออกไปเพื่อหาความเข้าใจในเรื่องศาสนา และเพื่อจะได้ตักเตือนหมู่คณะของพวกเขาเมื่อพวกเขาได้กลับมายังหมู่คณะของพวกเขา.. (อัลเตาบะฮฺ 122)

และพวกญินเมื่อได้ยินการอ่านอัลกุรอาน "พวกเขาก็หันหลังกลับไปยังหมู่ชนของพวกเขา เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ตักเตือน" (อัลอะฮฺก็อฟ 29)

อิหม่ามอิบนุลก๊อยยิม ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ กล่าวว่า การเผยแผ่ซุนนะฮฺของท่านนะบี ﷺ แก่ประชาชาตินั้น ประเสริฐยิ่งกว่าการยิงลูกศรไปยังหน้าอกของศัตรู เพราะการยิงลูกศรไปยังหน้าอกของศัตรูมีผู้คนกระทำกันมากมาย ส่วนการเผยแผ่ซุนนะฮฺนั้นไม่มีใครกระทำกัน นอกจากบรรดา ผู้รับมรดก และตัวแทนของบรรดา นะบี ในประชาชาติของพวกเขา(หมายถึงบรรดาผู้รู้) ขออัลลอฮฺ ﷻ ทรงบันดาลให้พวกเราอยู่ในบรรดาผู้รับมรดก ด้วยความเมตตากรุณาของพระองค์ด้วยเทอญ

จากข้อมูลที่ศึกษากันข้างต้นสามารถสรุป อะ
มานะฮฺต่อศาสนา ให้เป็นวาระปฏิบัติในชีวิตของเราได้
ดังต่อไปนี้

1) ถือว่าการเผยแผ่ศาสนาอิสลามเป็นภารกิจ(อะ
มานะฮฺ)ที่สำคัญมากในชีวิต

2) ศึกษาทุกวิถีทางในการทำงานเพื่อศาสนาให้มี
ความชำนาญ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจในการรับใช้
ศาสนาอิสลาม

3) ปลุกฝังการทำงานรับใช้ศาสนากับบุตรหลาน
ของเรา ให้เป็นอุปนิสัยที่สามารถเห็นได้อย่างเป็น
รูปธรรมในทุกสถานการณ์ที่ต้องการแรงพลังจากเยาวชน
มุสลิมจัดกิจกรรมที่จะฟื้นฟูศาสนา โดยใช้วิถีทางที่
ทันสมัย เพื่อจูงใจพี่น้องมุสลิมให้ตระหนักในหน้าที่ต่อ
ศาสนาอิสลาม

4) ติดตามบทบาทของผู้ไม่หวังดีต่อศาสนา
อิสลาม และเตรียมพร้อมที่จะต่อต้าน ตอบโต้ และต่อสู้
ทุกคนที่มีแผนทำลายอัลอิสลาม

الْأَمَانَةُ تَجَاهَ النَّفْسِ

4. อะมานะฮ์ต่อตนเอง

แม้ว่าแผนงานในชีวิตของมุสลิมจะมีภารกิจมากมาย แต่ศาสนาก็ไม่ละเลยในการสั่งใช้ให้มุสลิมรักษาตนเองให้พ้นจากสิ่งต่างๆ ที่จะทำลายหรือทำให้ชีวิตสุขภาพ และความสุขของเขาตกต่ำ อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ว่า

﴿ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴾

ความว่า “และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศด้วยมือของพวกเจ้าเอง และจงทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงชอบผู้กระทำดีทั้งหลาย” (อัลบะเกาะเราะฮ์ 195)

และอีกอายะฮ์หนึ่ง พระองค์ตรัสว่า

﴿ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴾

ความว่า “และจงอย่าฆ่าตัวของพวกเจ้าเอง แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงเมตตาต่อพวกเจ้าเสมอ” (อันนิซาอ์ 29)

อัลอายาตที่ระบุข้างต้น เป็นหลักการที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของมุสลิม ซึ่งเป็นหลักการที่จะรักษาความมั่นคงแห่งชีวิตโดยคำนึงถึงเป้าหมายที่พระองค์ทรงกำหนดไว้ คือ วิทยาศาสตร์ ชีวิต จริยธรรม สติปัญญา และทรัพย์สมบัติ ซึ่งเป็นพื้นฐานแห่งชีวิต อันมีศักยภาพที่จะดำรงไว้ซึ่งการปฏิบัติอิบาดะฮ์อย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ทุกสิ่งที่จะมาทำลายศักยภาพของตนเองใน 5 ประการดังกล่าว ศาสนาได้ห้ามไว้อย่างเด็ดขาด เพื่อเป็นข้อบังคับให้มุสลิมนั้นรักษาตนเอง

อาทิเช่น ศาสนาห้ามฆ่าตัวตายในทุกวิถีทาง หรือฆ่าผู้อื่นโดยปราศจากสิทธิและเหตุผลห้ามกระทำ ทุกสิ่งที่จะทำให้มุสลิมอ่อนแอหรือเสื่อมเสียในหลักศรัทธา(อีมาน)ของเขา เช่น ปฏิบัติสิ่งที่เป็นนอกรีตกรรม เพื่ออนุรักษ์หลักการอิสลามในตัวเองให้เข้มแข็งและหนักแน่น นอกจากนี้ศาสนายังห้ามกระทำทุกสิ่งที่จะกระทบต่อมารยาท(จริยธรรม) เช่น การผิดประเวณี และห้ามทุกสิ่งที่ทำลายสติปัญญา เช่น การดื่มสุรา และห้ามทุกสิ่งที่จะ

ทำลายทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่น เช่น การใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย การลักขโมยทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น เป็นต้น

ประการดังกล่าว เป็นการรักษาอะมานะฮ์ต่อตนเอง ถ้าหากว่าทุกคนได้ปฏิบัติอะมานะฮ์ส่วนนี้อย่างครบถ้วน ก็จะเป็นการรักษาอะมานะฮ์ต่อกันและกันด้วย จึงเป็นสิ่งที่เราต้องเตือนตัวเองอยู่เสมอ พร้อมทั้งปลูกฝังกับบุตรหลานและผู้อยู่ภายใต้การดูแลของเราด้วย เพื่อเป็นการสร้างวินัยส่วนตัวแก่สมาชิกของสังคม ซึ่งเมื่อทุกคนบรรลุความสำเร็จในเรื่องนี้ สังคมก็ย่อมจะเป็นสังคมที่มีอะมานะฮ์ มีความสุจริต และความรับผิดชอบอย่างมั่นคง จึงขอสรุป อะมานะฮ์ต่อตนเอง ในวาระดังต่อไปนี้

- 1) รักษาสุขภาพจากทุกสิ่งที่เป็นอันตรายต่อตนเอง อาทิเช่น ยาเสพติด สุรา บุหรี่ เป็นต้น
- 2) รักษาหน้าที่ในการปฏิบัติอิบาดะฮ์อย่างเคร่งครัด

- 3) รักษามารยาทกับผู้อื่น
- 4) ปฏิบัติตามหน้าที่ต่อผู้อยู่ภายใต้การดูแลของตน
- 5) รักษาทรัพย์สินของตนเองโดยไม่ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย
- 6) พัฒนาศักยภาพของตน เพื่อให้สามารถเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตได้
- 7) แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในชีวิตด้วยการใฝ่ศึกษาหาความรู้
- 8) ยืนหยัดในกรอบแห่งหลักการของศาสนา โดยปรีक्षाผู้รู้และผู้มีประสบการณ์ในการชี้แนะทางนำที่เที่ยงตรง
- 9) พยายามให้มีความสมดุลในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิต
- 10) รักษาความเหมาะสมในพฤติกรรมของตน

الْأَمَانَةُ تَجَاهُ الْمُجْتَمَعِ (الْأُمَّة)

5. อะมานะฮฺต่อสังคมโดยทั่วไป

สังคมเปรียบประหนึ่งเรือนร่างเดียวกัน การที่จะรักษาร่างกายไว้ก็จำเป็นต้องรักษาอวัยวะทุกส่วน ดังนั้นมุสลิมทุกคนจึงมีหน้าที่ในการร่วมมือพัฒนาและปกป้องสังคมของเขาให้ยืนหยัดอยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับหลักศรัทธาและจริยธรรม ท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า

(كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، فَالِإِمَامُ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ ، وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا ، وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ ، وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي مَالِ أَبِيهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ)

ความว่า “ทุกคนในหมู่พวกท่านเป็นผู้รับผิดชอบ และทุกคนในหมู่พวกท่านต้องถูกสอบสวนต่อความรับผิดชอบของเขา ผู้นำเป็นผู้รับผิดชอบและต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของเขา สามีเป็นผู้รับผิดชอบในครอบครัวของเขา และเขาต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของเขา ภรรยาเป็นผู้รับผิดชอบในครอบครัวของสามีของนาง และนางต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของนาง และผู้รับจ้างเป็นผู้รับผิดชอบในทรัพย์สินของผู้จ้าง และเขาต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของเขา และชายคนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่านเป็นผู้รับผิดชอบในทรัพย์สินสมบัติของบิดาของเขาและเขาต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของเขา ดังนั้น ทุกคนในหมู่พวกท่านเป็นผู้รับผิดชอบ และทุกคนต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของเขา” (บันทึกโดย อิมามบุคอรีและมุสลิม)

หะดีษดังกล่าว ท่านนะบี ﷺ ได้อธิบายถึงบรรทัดฐานแห่งความรับผิดชอบในสังคมให้เห็นว่าอะมานะฮ์หรือความรับผิดชอบนั้นมิใช่เพียงแต่ความรับผิดชอบต่อ

ตนเองเท่านั้น หากเป็นภารกิจต่อสังคมโดยทั่วไปในทุกตำแหน่ง ทุกระดับทุกยศทุกวัยและทุกสภาพ แต่เราจะสังเกตว่าความรับผิดชอบหรืออะมานะฮฺจะเพิ่มขึ้นเมื่ออยู่ในตำแหน่งสูงขึ้น อันเนื่องจากตำแหน่งที่สูงขึ้นนั้นจะขยายความรับผิดชอบและขอบเขตแห่งการดูแลให้เพิ่มขึ้น ดังนั้น ความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยงานหนึ่ง จึงไม่เหมือนความรับผิดชอบของรัฐมนตรีกระทรวงหนึ่ง และความรับผิดชอบของผู้มีทรัพย์สินจำนวนน้อยก็ไม่เหมือนความรับผิดชอบของผู้มั่งคั่งร่ำรวย และความรับผิดชอบของผู้มีบุตรหลานน้อย ไม่เหมือนความรับผิดชอบของผู้มีบุตรหลานมากมาย

เราสามารถแยกประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมเป็น 2 ประการ

- **ประการแรก ความรับผิดชอบของผู้นำ**

ศาสนาอิสลามถือว่า ผู้นำนั้นเป็นตำแหน่งอันทรงเกียรติยิ่งที่สังคมต้องมอบหมายการเชื่อฟังและความ

เคารพอย่างเต็มที่ จนกระทั่งถือว่าการเชื่อฟังผู้นำนั้น
ประหนึ่งการเชื่อฟังอัลลอฮ์และร่อซูล โดยมีเงื่อนไขที่
สำคัญที่สุดก็คือ เชื่อฟังในสิ่งที่สอดคล้องกับหลักการ
ศาสนา トラバドผู้นำได้ใช้หรือปกครองสังคมในสิ่งที่ค้าน
กับหลักการศาสนา เขาก็ไม่มีสิทธิที่จะได้รับการเชื่อฟัง
จากสังคมด้วยประการทั้งปวง เพราะการรักษาหลักการ
ศาสนานั้นเป็นบรรทัดฐานที่ทำให้ตำแหน่งของผู้นำนั้นมี
เกียรติยิ่ง แต่ถ้าหากตำแหน่งดังกล่าวมีบทบาทในการ
ทำลายหลักการ ก็จำเป็นต้องรักษาหลักการเพื่อเป็น
การรักษาเกียรติแห่งตำแหน่งนั่นเอง ดังที่ท่านนะบี ﷺ
กล่าวไว้ว่า

(لا طَاعَةَ لِأَحَدٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ ، إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي

المَعْرُوفِ)

ความว่า “ไม่มีการเชื่อฟังสำหรับคนหนึ่งคนใดในสิ่งที่เป็นการ
ฝ่าฝืนอัลลอฮ์ แท้จริงนั้น การเชื่อฟังในสิ่งที่ถูกต้องเท่านั้น”
(บันทึกโดยบุคอรีและมุสลิม)

และท่านได้กล่าวไว้อีกว่า

(لَا طَاعَةَ لِمَنْ لَمْ يُطِيعِ اللَّهَ)

ความว่า “ไม่มีการเชื่อฟังแก่ผู้ที่ไม่เชื่อฟังอัลลอฮฺ” (บันทึกโดยอิมามอะหมัด)

เพราะฉะนั้น ผู้นำทุกคนที่มีตำแหน่งหน้าที่ในการดูแลสังคม ไม่ว่าจะกว้างขวางหรือไม่ ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการศาสนา อันเป็นบรรทัดฐานแห่งความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งตำแหน่งของผู้นำนั้นเป็นตำแหน่งแห่งการรับใช้ศาสนา โดยสังคมเป็นผู้มอบหมายตำแหน่งนั้นแก่เขา ซึ่งผู้นำต้องตระหนักถึงข้อบังคับที่อัลอิสลามได้กำหนดไว้สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่รับใช้สังคม นั่นก็คือการทำหน้าที่อย่างสุจริตและแสวงหาผลประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยไม่ให้ผลประโยชน์นั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งหรือพรรคพวกของเขา และให้ปฏิบัติความยุติธรรมอย่างสุดความสามารถในทุกกรณี ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ว่า

﴿ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ

بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٥٨﴾

ความว่า “แท้จริงอัลลอฮฺทรงใช้พวกเจ้าให้มอบคืนบรรดาของ
ฝากแก่เจ้าของของมัน และเมื่อพวกเจ้าตัดสินระหว่างผู้คน
พวกเจ้าจะต้องตัดสินด้วยความยุติธรรม แท้จริงอัลลอฮฺทรง
แนะนำพวกเจ้าด้วยสิ่งซึ่งดีจริงๆ แท้จริงอัลลอฮฺเป็นผู้ทรงไต่ฝัน
และทรงเห็น” (อันนิซาอู 58)

ดังนั้น ผู้นำจึงมีหน้าที่รักษาสิทธิส่วนรวมของ
สังคมและสิทธิส่วนบุคคลด้วยเช่นเดียวกัน ทฤษฎีที่เน้น
สิทธิส่วนตัวก็เป็นทฤษฎีแห่งสังคมทุนนิยม และทฤษฎีที่
เน้นในสิทธิส่วนรวมเป็นทฤษฎีแห่งคอมมิวนิสต์หรือ
สังคมนิยม แต่ศาสนาอัลอิสลามให้เกียรติทั้งในสิทธิส่วน
บุคคลและสิทธิส่วนรวมโดยเสมอภาค อันเป็นแนวทางที่
ยอดเยี่ยมในการปกครองสังคม ซึ่งต้องการฟื้นฟูในทุก
ระดับจนถึงระดับผู้นำสูงสุดของประชาชาติอิสลาม(คือ
ลีฟะฮฺ) ที่ต้องมีภารกิจในการฟื้นฟูระบอบอิสลามอัน
สูงส่ง

สังคมมักจะมองว่าผู้นำเป็นผู้ที่ต้องรักษาสิทธิ

ส่วนรวม แต่ค่อนข้างจะไม่ตระหนักในหน้าที่ของผู้นำที่ต้องรักษาสิทธิส่วนบุคคล อาทิเช่น การรักษาทรัพย์สินของสมาชิกในสังคม โดยไม่ยึดทรัพย์สินของบุคคลมาเป็นสิทธิของส่วนรวมโดยปราศจากหลักการและเหตุผล ในสมัยท่านคอลีฟะฮุสสุมาน อิบน์อูฟฟาน رضي الله عنه ท่านมีโครงการจะขยายมัสยิดนะบะวียะ จึงขออนุญาตจากประชาชนในการซื้อที่ดินบริเวณมัสยิดก่อนที่จะเริ่มการก่อสร้าง ทั้งๆที่เป็นมัสยิดของนะบี ﷺ อันเป็นการแสดงถึงมาตรฐานในการรักษาทรัพย์สินสมบัติส่วนตัวของสมาชิกในสังคมและเป็นการป้องกันการละเมิดสิทธิผู้อื่นโดยไร้เหตุผล

อนึ่ง ผู้นำก็ยังมีหน้าที่รักษาสิทธิส่วนรวมมิให้เป็นของส่วนตัว โดยต้องแยกแยะระหว่างทรัพย์สินส่วนตัวของผู้นำและทรัพย์สินส่วนรวมของสังคม ท่านนะบีมุฮัมมัด ﷺ จึงไม่ยอมรับชะกาตและถือว่าชะกาตนั้นเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับนะบีมุฮัมมัดและลูกหลานของท่าน เพื่อแยกแยะระหว่างชะกาตที่เป็นสิทธิส่วนรวมและหน้าที่

ของท่านในการแจกชะกาต

- **ประการที่ 2 การรักษาอะมานะฮ์ต่อบุคคล**

ซึ่งเป็นมารยาทที่ศาสนาได้สรรเสริญและให้เกียรติอย่างเต็มที่ อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا ﴾

ความว่า “แท้จริงอัลลอฮฺทรงใช้พวกเจ้าให้มอบคืนบรรดาของฝากแก่เจ้าของของมัน” (อันนิซาอฺ 58)

และท่านนะบี ﷺ ได้กล่าวว่า

(أَدِّ الْأَمَانَةَ إِلَىٰ مَنْ ائْتَمَنَكَ وَلَا تَخُنْ مَنْ خَانَكَ)

ความว่า “ท่านจงมอบคืนอะมานะฮ์ให้แก่ผู้ที่ไว้ใจท่าน และท่านอย่าทรยศผู้ที่ทรยศท่าน” (บันทึกโดยอบูดาอู๊ดและติรมีซีย)

ถึงแม้ว่าผู้ที่ฝากอะมานะฮ์กับเราจะเป็นคนต่างศาสนิกหรือจะเป็นศรัทธูอิสลามก็ตาม เพราะการรักษาอะมานะฮ์นั้นถือเป็นจริยธรรมแห่งความเป็นมุสลิม อิสลาม จึงไม่เปิดโอกาสที่จะยกเว้นหรือบกพร่องไม่ว่าในกรณี

ใดๆ

มุอฺมินที่มีอะมานะฮฺก็คือมุอฺมินที่มีความ
รับผิดชอบใน 5 ประการที่อธิบายไว้ในหนังสือเล่มนี้ และ
ผู้ที่ขาดอะมานะฮฺในบางส่วนที่ระบุข้างต้น ก็จะถูกตัดอีมาน(ความศรัทธา)ในส่วนนั้น เพราะท่านนะบี ﷺ ได้
กล่าวว่า

(لا إِيمَانَ لِمَنْ لا أمانةَ لَهُ ولا دِينَ لِمَنْ لا عَهْدَ لَهُ)

ความว่า “ไม่มีอีมานสำหรับคนที่ไม่มีความซื่อสัตย์ และไม่มี
ศาสนาสำหรับคนที่ไม่รักษาสัญญา” (บันทึกโดยอิมามอะหมัด
และอิบนุฮิบบาน)

สุดท้ายนี้ ขอสรุป **หน้าที่(อะมานะฮฺ)ของมุสลิม
ต่อสังคม** ในวาระดังต่อไปนี้

1) “ตำแหน่ง” มิใช่กรอบที่จะบังคับให้เราปฏิบัติ
หน้าที่ต่อสังคม หากเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะเอื้ออำนวยให้
ช่วยเหลือสังคม แต่ทุกคนถึงแม้ว่าจะปราศจากตำแหน่งก็

มีภารกิจและความรับผิดชอบต่อสังคมโดยทั่วไป จึงต้องตระหนักในหน้าที่นี้โดยไม่ยึดถือตำแหน่งเป็นเป้าหมายในการทำงานให้กับสังคม

2) รักษาอะมานะฮ์ส่วนบุคคลเหมือนกับการรักษาอะมานะฮ์ต่อส่วนรวม และเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องปฏิบัติอะมานะฮ์ให้เป็นมาตรฐานเดียว โดยไม่เลือกปฏิบัติหรือใช้ความสุจริตกับพรรคพวกเพื่อนฝูงเครือญาติหรือผู้มีอำนาจบาปมีเท่านั้น เพราะการรักษาอะมานะฮ์เป็นคุณลักษณะที่ต้องปรากฏอย่างสม่ำเสมอในทุกสถานการณ์และทุกเหตุการณ์

3) ความรับผิดชอบต่อสังคมขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ส่วนรวมซึ่งต้องรักษาไว้ แต่ถ้าหากว่าผลประโยชน์ดังกล่าวขัดกับหลักการของศาสนา ก็เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งและเป็นความรับผิดชอบ(อะมานะฮ์)ที่ต้องรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่ให้ค้ำกับหลักการศาสนา

طُرَّةُ الْكِتَابِ

الْأَمِينُ يَحْمِلُ رَايَةَ الْحَقِّ شِعَارًا لِحَيَاتِهِ
حَتَّىٰ لَوْ اضْطُرَّ أَنْ يَخْطُوَ بِهِ فَوْقَ الْعِمَامِ فَالْفَارِسُ
لَا بُدَّ أَنْ يُقَاتِلَ بِشَاجَاعَةٍ حَتَّىٰ يَنْتَصِرَ

ผู้ซื่อสัตย์ถือความจริง เป็นสัญลักษณ์แห่งชีวิต
ถึงจะก้าวเหนือเมฆ อัศวินต้องกล้าสู้จนชนะ